

Жукова Лариса Миколаївна,
к. е. н., доцент кафедри фінансів та кредиту,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ВПЛИВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НОРМ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ

Бажання України інтегруватися до європейського правового простору викликає потребу у відповідних перетвореннях в усіх сферах суспільного життя, адаптації діяльності державних інституцій до найкращих світових зразків. Оскільки Україна прагне інтегруватися в європейський економічний простір, то політико-правові, організаційні та соціально-економічні заходи повинні орієнтуватися на вимоги країн – членів Європейського Союзу. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування впливу імплементації європейських норм на економічний розвиток України. У процесі дослідження використано методи порівняльного аналізу інституціональних та функціональних змін, що можуть та повинні слугувати основою для нової моделі соціально-економічного розвитку України з урахуванням впливу процесу імплементації положень європейського законодавства. Також використані методи індукції та дедукції при визначенні причинно-наслідкової залежності процесу імплементації європейських норм на економічний розвиток держави, який дає не тільки нові шанси, але й породжує нові ризики. Основна увага приділяється питанням впливу імплементації європейських норм на окремі галузі економіки. Запропоновано адаптувати національне законодавство до міжнародних вимог та законодавства ЄС шляхом подальшої розробки та удосконалення базових стандартів і нормативів у сфері економіки. Обґрунтовано, що у зв'язку з цим потребують детального та всебічного аналізу інтереси та параметри культури суспільства в подальшій євроінтеграції. Наукову новизну проведеного дослідження забезпечує процес проведення реформ у напрямку формування власної інституційної структури та європейської моделі політичної й економічної організації. На основі проведеного аналізу визначено, що Україні необхідно залучити всі ресурси для проведення ефективних реформ, які позитивно вплинуть на соціально-економічний розвиток нашої країни та наблизять її до членства в ЄС. Подальші дослідження будуть спрямовані на визначення суперечливого впливу процесів економічної інтеграції на інституційний статус держави.

Ключові слова: європейська інтеграція, економічний розвиток держави, процес імплементації, європейські норми, інституційні зміни.

ВСТУП

Постановка проблеми. Бажання України інтегруватися до європейського правового простору викликає потребу у відповідних перетвореннях в усіх сферах суспільного життя, адаптації діяльності державних інституцій до найкращих світових зразків. Орієнтація на право Європейського Союзу, яка визначена на Копенгагенському саміті Європейської Ради у червні 1993 р., стає істотним чинником розвитку законодавства України. Оскільки Україна прагне інтегруватися в європейський економічний простір, то політико-правові, організаційні та соціально-економічні заходи повинні орієнтуватися на вимоги країн – членів Європейського Союзу. З огляду на це, інституційні зміни потребують гармонійного розвитку економічної, політичної та правової систем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі теоретичні та практичні аспекти адаптації національного права до права ЄС висвітлено в дослідженнях О. Алімова, І. Бистрякова, Б. Буркинського, В. Буткевича, А. Гавердовського, З. Герасимчук, Б. Данилишина, А. Дмитрієва, Г. Друзенка, В. Кравціва, І. Лукашука, Л. Мельника, Г. Рудька, В. Суворова, Є. Усенка, С. Харічкова, С. Черніченка, С. Шевчука та ін. Значний науковий інтерес також становлять праці зарубіжних учених Т. Боржель, Т. Верхайєна, Я. Гонцяжа, К. Демке, А. Іссона, Д. Лемкуля, Р. Лукаса, К. Манюкаса, Д. Мейєра, Л. Меткафа, К. Нілла, Д. Ользена,

К. Радаеллі, Т. Ріссе, Г. Фалкнера, Ж. Фурньє, в яких розглядається теорія європеїзації як вплив європейської інтеграції на економічний розвиток держав, що є важливим компонентом теоретичних засад адаптації національного права до права Європейського Союзу. Однак недостатню увагу приділено питанням загальнотеоретичного аналізу самого імплементаційного механізму права ЄС та його впливу на економічний розвиток України, що і потребує подальшого дослідження.

Мета статті (постановка завдання). Метою дослідження є теоретичне обґрунтування впливу імплементації європейських норм на економічний розвиток України.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Зовнішня інтеграція України у світовий економічний простір відіграє важливу роль у розвитку вітчизняної економіки, саме тому Україна зацікавлена в сприятливому середовищі, яке спрощувало б доступ до зовнішніх ринків і забезпечувало стабільні торговельні потоки на основі постійного підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

Слід зазначити, що імплементація положень Угоди про партнерство та співробітництво до українського законодавства почалася з утвердження Указом Президента України від 11 червня 1998 р. № 615 Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу [1] з відповідними змінами, внесеними Указом

Президента України від 12 квітня 2000 р. № 587 та Указом Президента України від 11 січня 2001 р. № 8. Цей Указ можна вважати найважливішим українським правовим актом у сфері європейської інтеграції, який, зауважимо, у подальшому втратив чинність на підставі Указу Президента України № 398 від 7 липня 2015 р.

Враховуючи процес адаптації законодавства України до права Європейського Союзу, необхідно охопити дуже велике коло питань, що нерозривно пов'язані як із правовою основою функціонування державної влади в Україні, так і з правовим підґрунтям прав і свобод людини, громадянина. Саме тому розгляд поняття «імплементация» у контексті імплементации європейських норм сталою розвитку є досить актуальним для нашої країни.

Поняття «імплементация» на сьогодні є досить неоднозначним. Цей термін сприймається переважно як внутрішньоправова діяльність органів державної влади з виконання міжнародно-правових зобов'язань окремої держави. Останнім часом його використовують для характеристики даного процесу майже як суто внутрішньоправового явища.

У міжнародно-правовій літературі поняття «імплементация» використовується в широкому значенні – як здійснення норм міжнародного права на міжнародному й національному рівнях. Термін «імплементация» (від англ. implementation) означає «здійснення, забезпечення, виконання», буквально – «забезпечення практичного результату й фактичного виконання конкретними засобами» [2, с. 192].

У вітчизняній літературі А. Гавердовський, дослідивши теоретичні та практичні аспекти імплементации, переконливо довів переваги й доцільність її застосування як окремої концепції. За його визначенням, імплементация означає «...цілеспрямовану організаційно-правову діяльність держав, що здійснюється індивідуально, колективно або в межах міжнародних організацій з метою своєчасної, всебічної і повної реалізації зобов'язань, прийнятих у відповідності з міжнародним правом» [3, с. 62]. Отже, за А. Гавердовським, імплементация передбачає забезпечення здійснення норм міжнародного права як на міжнародному, так і на внутрішньодержавному рівнях усіма доступними й легальними для держав засобами. Це визначення вбачається дещо абстрактним і таким, що дуже віддалено нагадує безпосередньо процедуру імплементации європейських норм у національну правову систему через внутрішньодержавне законодавство.

В свою чергу, необхідно зазначити, що під європейським правом (або правом Євросоюзу) розуміють правову систему, норми якої регулюють взаємовідносини, які складаються в ході інтеграційних процесів в рамках Європейських Співтовариств і Євросоюзу [4, с. 71; 5, с. 58]. Про автономний і самобутній характер європейського права свідчить наявність у нього власних об'єкта (європейські інтеграційні об'єднання) і предмета (суспільні відносини, пов'язані з розвитком європейської інтеграції) правового регулювання, а також системи, яка включає цілий ряд галузей європейського права. Виходячи із того, що європейське право є

регіональним міжнародним правом, а європейська правова норма – є нормою регіонального міжнародного права і одночасно правовим стандартом для країн Європейського континенту, вбачається доцільним поняття «імплементация європейських норм до національної правової системи» визначити як «...процес запровадження у національну правову систему через внутрішньодержавне законодавство країни норми міжнародного права».

Законом України від 21.11.2002 р. № 228-IV прийнята Концепція загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Це поетапне прийняття та впровадження нормативно-правових актів України, розроблених з урахуванням законодавства ЄС.

Механізм імплементации міжнародно-правових норм включає в себе певну сукупність правових та інституційних засобів, які використовуються суб'єктами міжнародного права на міжнародному та національному рівнях з метою реалізації приписів норм міжнародного права. Своєю чергою, міжнародно-правові засоби, які регулюють процес імплементации, та міждержавні інститути, які входять у міжнародну підсистему імплементации, формують міжнародний організаційно-правовий механізм імплементации. Таким чином, коли йдеться про механізм, котрий має місце при імплементации європейських норм у національне законодавство, то необхідно враховувати, що він повинен уособлювати взаємодію правових та інституційних засобів, які будуть застосовуватися в процесі імплементации даних норм.

Проте, необхідно відмітити той факт, що при здійсненні адаптації законодавства України до права Європейського Союзу мають місце певні проблеми, які значно уповільнюють цей процес. Варто підкреслити, що факт ухвалення згідного з правом ЄС українського законодавства ще не означає належного функціонування цих правових механізмів, оскільки для імплементации європейського законодавства Україні необхідно провести ряд реформ (згідно з розробками Міжнародного центру перспективних досліджень, підготовленими в рамках проекту «Європейська інтеграція: оцінка впливу Угоди про асоціацію між Україною та ЄС»):

- реформа державної служби. Базова реформа, яка дозволить модернізувати основний інструмент (державну службу), необхідний для забезпечення на адміністративному рівні успішного проведення реформ;

- реформа антикорупційного законодавства, яка передбачає усунення умов і стимулів для здійснення корупційних діянь, забезпечення невідворотності покарання за вчинення корупційних діянь, обмеження впливу приватного капіталу на політику;

- дерегуляційна реформа. Демонтаж старої регуляторної системи, успадкованої з радянських часів, яка розрахована на функціонування в умовах командно-адміністративної системи, та створення нової регуляторної системи, що відповідає сутності та потребам ринкової економіки;

- податкова реформа, в якій головний акцент спрямований на суттєве спрощення адміністрування

податків, відмову від застосування системи авансових податкових платежів, зниження фіскального тиску на фонд заробітної плати.

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом є новим форматом відносин, спрямованим на створення поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі (ЗВТ) Україна-ЄС і поступову інтеграцію України до внутрішнього ринку Євросоюзу.

Імплементация положень європейського законодавства, передбачена економічною частиною Угоди про асоціацію (УА), є вкрай важливою в контексті проведення реформ, оскільки положення угоди, які у концентрованому вигляді виражають основні напрями інституціональних та функціональних змін, можуть та повинні слугувати основою для нової моделі соціально-економічного розвитку України. Тому при розробці концепції та програми секторальних економічних реформ необхідно відразу враховувати вимоги базових Директив ЄС, гармонізація з якими передбачена угодою.

Дискусії довкола способів імплементации положень Угоди про асоціацію України з ЄС сконцентровані саме на забезпеченні необхідних внутрішніх інституційних реформ. Проте певним недоліком є їх зорієнтованість переважно на трансформації формальних інститутів, передусім у форматі перенесення (транспозиції) європейських норм в норми внутрішнього права країни-претендента. Ще одним мінусом застосування зазначених підходів є недостатність розуміння того, що формальні інститути можуть бути дієвими лише тоді, коли спираються на фундамент неформальних норм і правил і, зрештою, на відповідну культурно-ціннісну основу суспільства в її найширшому розумінні. Отже, успішність входження України в європейський простір зумовлюватиметься не лише політичною волею керівників держави щодо реформування формальних інститутів, а навіть більшою мірою глибиною соціокультурних змін у суспільній свідомості [6, с. 37].

Наявний стан та подальший розвиток політико-економічної ситуації в Україні та країнах ЄС засвідчують, що останнім часом обидві сторони відчули виклики, які вимагають певної корекції (доповнення) порядку денного українсько-європейського співробітництва. Так, 3 грудня 2015 року у Національному інституті стратегічних досліджень відбулося засідання «круглого столу» на тему: «Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» на якому перший заступник директора НІСД О. Власюк підкреслив, що Угода про асоціацію з Європейським Союзом насамперед є інструментом реалізації необхідних реформ та інституціональних перетворень, і зазначив, що головним викликом на цьому шляху є військова агресія Росії на тлі глибокої економічної кризи, в якій перебуває національна економіка. Україна змушена захищати свій суверенітет і європейський вибір зі зброєю в руках, витрачаючи на це фінансові ресурси, які можна було б використати для імплементации Угоди про асоціацію з ЄС (не тільки для підготовки та прийняття нормативних документів, а й здійснення інвестицій для реального переформатування економіки на нові стандарти, ринки, товари тощо).

Отже, політична та економічна ціна, яку доводиться платити за асоціацію з ЄС, виявляється значно більшою, ніж очікувалося раніше. При цьому європейські партнери досить ясно продемонстрували, що вони не мають особливої зацікавленості в асоціації з Україною, а розглядають цей процес скоріше як поступку Україні. Значною мірою це пов'язано з «несумісністю» існуючих в Україні та країнах ЄС підходів до вирішення багатьох конкретних проблем на культурному (ментальному) та інституціональному рівнях [7]. У зв'язку з цим зазначимо, що європейські норми та досвід не можна імплементувати спонтанно, оскільки, перш за все, необхідно аналізувати та адаптувати цей процес, пояснюючи корисність та можливість використання.

Враховуючи, що в Україні відсутні програми економічного розвитку, процес імплементации європейських норм є інструментом для перебудови власної економіки та суспільства. Однак, у подальшому слід очікувати не тільки переваги від цього процесу, а й низку застережень (табл. 1).

Отже, процес імплементации європейських норм на економічний розвиток держави дає не тільки нові шанси, але й породжує нові ризики. Наприклад, враховуючи, що структура експорту України характеризується невеликою часткою продукції машинобудування та високою питомою вагою товарів з низьким рівнем промислової переробки, можна зробити висновок про його несумісність структурним пріоритетам розвитку європейського ринку. Після вступу нашої країни до ЄС ця структурна несумісність може закріпитися і навіть посилитися. Мінімізація такої загрози актуалізує курс на розвиток виробництва продукції, конкурентоспроможної не тільки з огляду на ціни, а й, насамперед, технології. Тобто, це не проблема розширення ЄС, а додатковий стимул інноваційного розвитку. Разом з тим, є низка важливих ринкових сегментів, де українські виробники конкурують з країнами-кандидатами (електричне обладнання, енергетичні машини й обладнання, одяг та аксесуари, меблі та, особливо, чорна металургія).

Слід звернути увагу на відсутність в українському експорті помітних обсягів сільськогосподарської продукції та продуктів харчування. Однак, маючи незначні впливи розширення ЄС на сільськогосподарську галузь, Україна може скористатись перевагами сусідства з його новими членами для розробки ефективної аграрної експортної політики, котра відповідає б нормам і стандартам Євросоюзу.

Разом з тим, можливі експортні втрати України стосуються переважно продукції чорної металургії. Можна передбачити посилення спроб з боку ЄС обмежити доступ України на ринки чорних металів з ініціативи нових країн-членів (більш жорсткі квоти, антидемпінгові та спеціальні розслідування, «добровільні» обмеження експорту тощо).

Процес імплементации європейських норм можна вважати чинником суперечливого впливу на українську транспортну галузь. Очевидно, що зміна вимог до технічного стану транспортних засобів у країнах-кандидатах потенційно може призвести до скорочення присутності на ринку ЄС вітчизняних

перевізників, транспортні засоби яких не відповідають стандартам і технічним нормам Євросоюзу. Тому актуальною для України є активізація зусиль для запровадження відповідних стандартів ЄС, досягнення домовленостей про взаємне визнання відповідних

технічних вимог і норм. Однак, з іншого боку, цей процес зробить більш реальним і залучення України до реалізації спільних європейських проєктів розвитку транспортної інфраструктури [9].

Таблиця 1

Вплив імплементації європейських норм на окремі галузі економіки

Назва галузі економіки	Переваги і можливості	Виклики і ризики
Сільське господарство	Усунено несиметричні умови торгівлі між Україною та ЄС, що посилилася після вступу України у ЗВТ. На ринку рослинництва перевагою є введення квот на експорт в ЄС зернових за нульовою ставкою ввізного мита	Нарощування експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції на ринки ЄС може стримуватися внаслідок незначного обсягу імпорتنних тарифних квот ЄС для безмитного вивезення продукції з України та неспроможність більшості вітчизняних виробників задовольнити технічні, санітарні та фітосанітарні умови
Чорна металургія	Скасування мит на продукцію вітчизняних металовиробників	Необхідність збільшення витрат на захист навколишнього середовища шляхом зниження шкідливої дії металургійного виробництва
Машинобудування	Створюється можливість для прискорення реформ у вітчизняному машинобудуванні завдяки використанню науково-технічних досягнень країн ЄС. Встановлення нульових ставок ввізного мита на інвестиційні види продукції машинобудування	Збереження високих бар'єрів входження вітчизняних виробників на європейський ринок, оскільки вітчизняне машинобудування має нижчий ступінь технологічного розвитку, ніж у країнах ЄС
Деревообробна промисловість	Європейський ринок може стати найбільшим ринком збуту для продукції галузі	Є ймовірність зростання імпорту продукції з високою доданою вартістю
Харчова промисловість	Зниження або відміна тарифних ставок на промислові харчові продукти, не охоплені тарифними квотами. Безмитний доступ у межах виділених тарифних квот на європейські ринки певних видів продукції	Небезпека послаблення конкурентних позицій вітчизняних харчопереробних підприємств, особливо малих і середніх, унаслідок зростаючої конкуренції на внутрішньому ринку
Легка промисловість (одяг і взуття)	Нульові ставки ввізних мит на текстиль та одяг. Створення адаптаційного періоду для вітчизняних виробників. Відміна мита на імпорт взуття в Україну, яка не здійснить істотного впливу на роботу вітчизняних підприємств. Немає спеціальних регламентів і стандартів. Доступ до високих європейських технологій	Ризик збільшення імпорту зношеного одягу внаслідок зниження ввізного мита. Ризик застосування окремими країнами СНД політично мотивованих санкцій проти українського взуття
Енергетика	Імплементація низки європейських директив, спрямованих на перетворення в інституційному середовищі ринків електроенергії та природного газу, технологічної структури виробничих потужностей і енергетичного балансу загалом	Витрати на проєкти з енергоефективності
Транспортна інфраструктура	Можливість імпорту нових технологій і технічних рішень для модернізації й технічного переоснащення рухомого складу та колійного господарства залізничного транспорту	На реформування вітчизняного залізничного транспорту відведено вісім років з моменту підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

Складено автором на основі матеріалів [8]

Таким чином, успішність імплементації європейських норм не може бути вимірюваною однозначно, оскільки на заваді можуть стати й політичні, й економічні, й соціальні процеси загалом у ЄС та в Україні зокрема. На сьогоднішній день, за

оцінками очікувань українців, вважається, що поміж багатьох можливих варіантів просування процесів імплементації європейських норм найбільш успішним буде той, який передбачає ще більший тиск ЄС на українську владу (30,12% відповідей респондентів за

опитуванням 2015 р.) [10, с. 18]. Враховуючи ці дані, необхідно звернути увагу на те, наскільки адекватною згідно з наявними завданнями є економічна поведінка населення та бізнесу, оскільки саме від активності населення й бізнесу та їх адекватної реакції на необхідні реформи залежатиме успішність процесів європеїзації в Україні у сфері економіки [11, с. 77]. Багато в чому успіх залежатиме від ефективності, з одного боку, інституційного забезпечення функціонування держави, а з іншого – інституційної складової трансформаційних змін у цілому, які виявилися неефективними на початковій стадії реформ, що й спричинило формування життя за ознакою «обране для обраних» [12, с. 372].

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проведене дослідження дозволило дійти висновку про те, що першочерговим завданням держави у напрямку проведення реформ є формування власної інституційної структури та європейської моделі політичної й економічної організації. У зв'язку з цим потребують детального та всебічного аналізу

інтереси та параметри культури суспільства в подальшій євроінтеграції. Важливим моментом є отримання від європейських партнерів більш суттєвої політичної та економічної підтримки євроінтеграційного курсу України, враховуючи значення успіху імплементації європейських норм не тільки для самої України, але і для всієї Європейської спільноти. Виходячи із вимог і рекомендацій міжнародного співробітництва, Україні необхідно адаптувати національне законодавство до міжнародних вимог та законодавства ЄС шляхом подальшої розробки та удосконалення базових стандартів і нормативів, оскільки країна повинна відповідати європейським стандартам і вимогам на всіх рівнях: політичному, соціальному, правовому, і насамперед, економічному. Отже, Україні необхідно залучити всі ресурси для проведення ефективних реформ, які позитивно вплинуть на соціально-економічний розвиток нашої країни та наблизять її до членства в ЄС, адже саме цей процес сприятиме утвердженню норм демократії, верховенства закону, людських прав і свобод в Україні, а також прискореному економічному розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 11 червня 1998 р. № 615 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 24. – 870 с.
2. Юлдашев Р. Т. Страховой бизнес: словарь-справочник / Р. Т. Юлдашев. – М.: Анкил, 2005. – 832 с.
3. Гавердовський А. С. Імплементация норм международного права / А. С. Гавердовський. – К.: Вища школа, 1980. – 318 с.
4. Кашкин С. Ю. Введение в право Европейского Союза: учеб. пособие / С. Ю. Кашкин. – М.: Эксмо, 2005. – 368 с.
5. Свобода П. Вступ до європейського права. Пер. з чеської / П. Свобода. – К.: К.І.С., 2006. – 280 с.
6. Сіденко В. Р. Імплементация угоди про асоціацію України з ЄС крізь призму розвитку неформальних суспільних інститутів [Текст] / В. Р. Сіденко // Стратегічна панорама. – 2016. – № 1. – С. 37-39.
7. Шаров О. М. Щодо результатів імплементації Угоди про асоціацію з ЄС у 2015 році та завдань для державних органів України [Електронний ресурс] / О. М. Шаров // НІСД. – Серія «Економіка». – 2016. – № 67. – Режим доступу : <http://www.nas.gov.ua>.
8. Оцінка впливу Угоди про асоціацію/ЗВТ між Україною та ЄС на економіку України: наук. доп. / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, чл.-кор. НААН України, д-ра екон. наук Т. О. Осташко, чл.-кор. НАН України, д-ра екон. наук Л. В. Шинкарук; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – К., 2014. – 102 с.
9. Лук'яненко Д. Г. Економічна інтеграція і глобальні проблеми сучасності : навч. посіб. / Д. Г. Лук'яненко. – К. : КНЕУ, 2005. – 204 с.
10. Як Євросоюз міг би пришвидшити реформи в Україні: аналіт. зап. / С. Солодкий, В. Шарлай. – К.: Інститут світової політики, 2015. – 25 с.
11. Геєць В. М. Динаміка процесів європеїзації у сфері економіки України: рік перший [Текст] / В. М. Геєць // Стратегічна панорама. – 2016. – № 1. – С. 77-88.
12. Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії і розвитку / В. М. Геєць. – К.: Інститут економіки та прогноз. НАНУ, 2009. – С. 345-373.

Жукова Лариса Николаевна

ВЛИЯНИЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИИ ЕВРОПЕЙСКИХ НОРМ НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ ГОСУДАРСТВА

Желание Украины интегрироваться в европейское правовое пространство вызывает потребность в соответствующих преобразованиях во всех сферах общественной жизни, адаптации деятельности государственных институтов на лучшие мировые образцы. Поскольку Украина стремится интегрироваться в европейское экономическое пространство, то политико-правовые, организационные и социально-экономические меры должны ориентироваться на требования стран – членов Европейского Союза. Целью исследования является теоретическое обоснование влияния имплементации европейских норм на экономическое развитие Украины. В процессе исследования использованы методы сравнительного анализа институциональных и функциональных изменений, которые могут и должны служить основой для новой модели социально-

економічного розвитку України з урахування впливу процесу імплементації положень європейського законодавства. Також використані методи індукції та дедукції при визначенні причинно-наслідкової залежності процесу імплементації європейських норм на економічне розвиток держави, дає не тільки нові шанси, але і породжує нові ризики. Основна увага приділяється питанням впливу імплементації європейських норм на окремі галузі економіки. Предложено адаптувати національне законодавство до міжнародних вимог і законодавству ЄС шляхом подальшої розробки та вдосконалення базових стандартів і нормативів в сфері економіки. Обґрунтовано, що в зв'язі з цим потребують детального і всебічного аналізу інтереси та параметри культури суспільства в подальшій євроінтеграції. Наукову новизну проведеного дослідження забезпечує процес проведення реформ в напрямку формування власної інституціональної структури та європейської моделі політичної та економічної організації. На основі проведеного аналізу встановлено, що Україні необхідно привернути всі ресурси для проведення ефективних реформ, які позитивно впливають на соціально-економічне розвиток нашої країни та наблизять її до членства в ЄС. Подальші дослідження будуть направлені на визначення протирічливого впливу процесів економічної інтеграції на інституціональний статус держави.

Ключові слова: європейська інтеграція, економічне розвиток держави, процес імплементації, європейські норми, інституціональні зміни.

Zhukova Larysa M.

IMPACT OF IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN NORMS ON ECONOMIC DEVELOPMENT OF A STATE

The desire of Ukraine to integrate into the European legal space necessitates the appropriate transformations in all spheres of public life, adaptation of public institutions to the best world standards. Since Ukraine seeks to integrate into the European economic space, political, legal, organizational, social and economic measures should focus on the requirements of the countries – EU members. The aim of this study is theoretical justification of influence of the European standards implementation on the economic development of Ukraine. Methods of comparative analysis of institutional and functional changes that can and should be the basis for a new model of social and economic development of Ukraine, taking into account the impact of implementation of European legislation, have been used during the study. Also, methods of induction and deduction in determining the cause-effect relationships of implementation of European standards on the economic development of the state, which provides not only new opportunities but also creates new risks, have been used. The focus is on the impact of the implementation of European standards for certain industries. It has been proposed to adapt national legislation to international standards and EU legislation through the further development and improvement of the basic standards and norms in the field of economy. It has been proved that in this connection a detailed and comprehensive analysis of the interests of society and culture options for further European integration is required. The process of reform towards forming its own institutional framework and the European model of political and economic organization provides scientific novelty of the study. It has been determined based on the analysis that Ukraine should involve all resources for effective reforms that will positively affect the social and economic development of our country and will bring it to the membership. Further studies will be used to determine the impact of the controversial process of economic integration on institutional status.

Keywords: European integration, economic development of the country, the process of implementing European standards, institutional changes.

Одержано 06.09.2016 р.